

# LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ  
Carrer de Madoz, núm. 31 y 35  
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ  
Sabadell . . . . . 2 rals al mes.  
Fora . . . . . 8 » trimestre.  
Un número sol. . . . . 1 »  
Anuncis á preus convencionals.

## ELECCIONS MUNICIPALS Á SABADELL

S'acosta per moments lo dia de las eleccions municipals y aquesta es l' hora en que res se sab encara positivament, respecte á la part activa que hagin de pendrer en tasca tan important, los elements de verdadera forsa é influencia de nostra estimadíssima ciutat.

No sembla sino que la representació de nostres interessos en la casa comunal, es cosa que hagi de fiarse á un etzar qualsevol, com si á tots los sabadellenchs no 'ls deguéis importar gens ni mica la honradés y rellevants qualitats dels que haurán d' ocupar dintre pochs dias lo lloch que 'ls correspongui en lo sí del Municipi.

Tant sols algun element polítich, y no cal dir que com á tal no mirará altra cosa que lo que puga resultar en profit propi, puig aquest es lo norma dels tant decantats partits d' Espanya, 's belluga y treballa al objecte d' encabir en lo sí de la Corporació Municipal algun representant de sas ideas políticas, com si en la casa payral de Sabadell háguessin d' haverhi representants dels partits que tan despiadadament destrossan fins lo pervindre dels pobres contribuyents y no representants de nostres sagrats interessos, sense altres miras que la honrada consecució de tot quant afecti al progrés y bon nom de nostra terra, ben diferentas per cert de las egoistas y mesquinas de la despreciable política madrilenya.

¿No será prou escarment encara pera nostres compatricis l' ocoregut quan las eleccions de diputats á Corts últimament verificadas, en la que no 's conseguí altra cosa que la desunió mes complerta entre certas classes de la localitat, desunió que no pot portar, tart ó dejorn, mes que l' odi entre uns y altres y com á conseqüen-

cia la intranquillitat y la antipatía contínua entre fills d' un mateix poble?

Si al fi y al cap hem de viurer junts á todas horas uns y altres, si es de tothom sapigut que la sort ó la desgracia ha de sentirse per un igual entre las classes totes de nostra societat, en tots los estaments y oficis y fins en tots los titulats defensors d' ideals polítichs, á que ve la incomprensible obstinació en desunir la familia sabadellenca, quan lo mes just y llógich fora conseguir la mes complerta unió de tot lo poble, que al fi y al cap ell es qui pagaria 'ls plats trencats de las barallas que pogués promourer lo desitj mangonejador d' uns quants en lo que ha de ser obra de tots?

Ja es hora que nostra ciutat que tant preten envanirse ab lo títol de Manchester catalana, obri com un major d' edat en tots sos actes y aprengui ab sa propia experiencia y ál major abundament en la dels altres, la manera com se fan las cosas que tant solsament atanyen al bon nom y honrada administració de sos particulars interessos. Prengui l' exemple de la activa Badalona que d' un quant temps en-sá, pot donar llissons de patriotisme y valor cívich als mes importants pobles d' Espanya.

En aquell poble de la costa catalana han comprés palpablement que no es pas disfressantse de polítich com se fa lo felicitat dels pobles, que pera administrar be y honradament los interessos del Municipi que son los interessos de las classes totes de la societat, no es pas necessari vestir la librea republicana ó monárquica, sia qualsevullga de las infinitas formas ab que 's presentan, sino que es precis pera dur la barca á port, portar á la casa de la Ciutat verdaders representants dels interessos que li donan vida, y aquestos no 's troban pas en los Comités polítichs, sino que 's troban en las Corporacions y Gremis que representin alguna cosa mes que 'l servilisme odiós á un *gefe indiscutible*.

Aquesta es la forma que han adoptat á Badalona y ab ella altrás poblacions de Catalunya y aquest es solament l' únich sistema que pot seguir tot poble honrat y lliure. No faltan á Sabadell Corporacions importantíssimas, verdaders representants de tots los interessos, que podrian empendrer ab coratge y energia la regeneració de nostras costums públicas tan rebaixadas avuy, gracias á la *sans façon* de la immoral política electoral madrilenya. Fasinho donchs las Associacions sabadellenças, ab la seguretat de que ab sa conducta contribuirán mes y mes á la unió tant disitjada, y relegant al olvit d' un cop per sempre lo sistema de comité polítich que tant desdiu de ne tot poble honrat y treballador.

Es hora ja de que 'ls interessats en aquest assumpto, siguin los que

tingan mes desitj pera portarho á bon terme, y es hora també de no haver de sentir mes queixas respecte á tal ó qual Ajuntament, á tal ó qual Alcalde, que no es pas gayre de justicia que 'ls mateixos que 's retrauhen y deixan fer al primer que 's presenta, vingan després á queixarse, precisament de lo que per sa passivitat desdenyosa, deurían ser los mes responsables.

Júntinse donchs tots los estaments, gremis y oficis; esculleixen d'entre ells las personas de mes confiança y mes aptas pera desempenyar l' honrosa missió de vetllar per los interessos y tranquilitat de nostra població y sigui 'l nou Ajuntament genuina representació de totas las fonts de riqueza de la trevalladora Sabadell.

Aixís s' acabarà per sempre ab la malahida política que tot ho envenena y podrán ser las eleccions municipals de Sabadell un bon exemple pera tots los pobles de nostra estimada Catalunya.

---

## CONSIDERACIONS SOBRE 'L CONCURS VITI-VINÍCOLA DE BADALONA

---

### III

Com una nota brillant y per sort encara característica y típica de Catalunya, han vingut á donar un sagell propi al Concurs de Badalona las tant acertadament anomenadas *conversas* viti-vinícolas, sentant ab fets práctichs quin es lo criteri que deu regir á tota classe d' informacions per trascendentals que sigan, quan se vol arribar per la dressera á un resultat positiu; camí desconegut avuy ó completament descuydat.

A Espanya tots tenim la desgracia d' ésser molt bons oradors y pera acabarho d' adobar possehim una llengua privilegiada ab los honors de oficial, que sembla tenir de sí certa propensió á la hipérbole y que, segons diuhen, sab donar á la locució cert ayre ó *gracejo* especial que, se'duhint als que per necessitat l' usen ó als que tenen la humorada de fer-ne 'l gasto, fa que á forsa de rebuscaments, d' elevacions y profunditats, converteixin la peroració en pluja de frases que fan anar en renou tot lo repertori de *tropos* haguts y per haver en la mes encopetada Retórica de Institut de segona ensenyansa.

Aquesta manera d' elucubrar, un xich mes atemperada, no podria jutjarse perniciosa pera buscar un resultat positiu en certs cassos com conferencias, discursos... en que l' amenitat de la forma pot contribuir á fixar l' atenció del auditori; pero en cap manera pot justificarse en tot lo que tingui caràcter de discussió ó d' emissió successiva de parers, lo qual suposa una circumscripció de temps y una necessitat absoluta de conceptes clars y concrets. Pero desgraciadament s' ha comprés totalment al revés en aquest últim cas, y bona mostra ne tenim en tots indrets, desde

‘ls Parlaments de Madrit hasta la última corporació oficial, y pot ser no oficials, en las que totas las qüestions petitas y grans avans de resoldrers han de veurers enmotlladas per diferentes vegadas en una forma oratoria mes ó menos polida.

Donchs be: las *conversas* agricolas han donat un lluminós exemple en que poden enmirallarse tots quants tractin de resoldrer las qüestions mes importants. ¿No ho es, per ventura y en alt grau la salvació de la vinya, una de nostras principals fonts de riquesa, avuy flagellada per tantas plagas? ¿No ho es potser la elaboració racional del ví, que afecta no sols los interessos d’ uns quants culliters sino la salut de tot un poble? Donchs aquestos dos punts capitals han sigut resoltos en las *conversas* per un procediment sencillissim y casulá si ‘s vol, pero que no li ha rebaixat ni un pensament la importancia, ja que per son medi s’ han arribat á conclusions precisas, terme que may s’ havia alcansat, fora de Badalona, en cap Concurs de la mateixa classe.

En ellas hem vist al hisendat y al pagés descriurer ab llenguatje *clar* y *catalá* las condicions de sos terrenos, las classes de terreno que mes apropiadas li han resultat en cada cas, la mena de ceps que ab mes ufana li han viscut en cada terreno y las condicions totas del cultiu de la vinya y elaboració cuidadosa del ví; l’ home de ciencia hi ha aportat ab lo mateix llenguatje sos importants coneixements y experiencias particulars; y com aparellant ideas y opinions del un y del altre y generalisant tots los conceptes emesos, ha vingut lo resum á enunciar d’ una manera categórica los resultats deduhits purament d’ una experiencia rigurosa.

Y d’ aquest modo las *conversas* després de demostrarnos la necessitat y ventatjas de la substitució de las especies del pays per las americanas, nos han fet observar que aqueixas requereixen pera son cultiu profunditat en las labors y amplada en las plantacions; nos han exposat lo quadro de divissió dels terrenos á Catalunya, encomanantnos pera ‘ls d’ aluvió lo riparia ó jacquez; pera ‘ls saulons lo taylor, jacquez y lusianas y en especial lo rupestris que ‘s desenrotlla també en los argilosos; pera ‘ls areniscos lo jacquez y taylor, y l’ oteleo pera ‘ls calissos; nos han indicat que ‘ls ceps hibrits no tenen prou resistencia pera ‘l cultiu en gran escala, aconsellantnos que en la elecció de porta-empelts presideixi la mira de la conservació de nostres caldos y posantnos en clar, per fi, las ventatjas dels sarments sobre ‘ls barbats com á procediment de reproducció.

Y si tant práctichs consells hem escoltat en las *conversas* viticolas, no ho son pas menos los que nos han ilustrat en las vinícolas; consells tant mes importants quant avuy la elaboració del ví, mes per descuit que per altra causa, se porta á cap generalment en condicions molt desventatjossas, sent aixís que ab una mica mes de mira ó ab un poch mes de gasto s’ obtindrian rendiments de calitat que de sobras lo compensarian. En

aquestas conversas, donchs, s' ha estudiat per complert y racionalment la vinificació desde la recolecció del fruyt fins á sa transformació en vi, fent notar avans que tot, las tres condicions de tot punt necessarias: maduració complerta del fruyt, netedat en las operacions y fermentació del most portada ab inteligencia; essent en resum los punts que mes han sobresortit, la idea de la fermentació única, es á dir, cups de capacitat sufficient y no mes pera la recolecció diaria á fi d' evitar diferents periodos de fermentació á l' hora; la elecció de varietats y recolecció variada segons las calitats de vins: la associació pera recullir ví característich en cada comarca, y tots los cuidados y condicions que massa espay necessitariam sols fos pera enunciarlos, mes que serán, no ho duptém, recopilats y comentats á no tardar com mereix sa molta importancia.

Mes avans de clourer aquestas consideracions sobre las *conversas* viti-vinícolas no podem menos de senyalar ab entussiasme á son ideador don Franciseo X. Tobella qui, haventse ja fet per sos trevalls y poderosa iniciativa acreedor á tots los amants de l' Agricultura, ha donat ab sas *conversas* agricolas la proba mes patent de sa vasta ilustració y de son carácter práctic y catalá.

Y finalment, lo Concurs de Badalona al invitar á son camp d' experimentació als pagesos trevalladors de la terra pera que en noble lluyta aspiressin als premis ab que 's recompensa la perfecció en lo treball, nos ha ofert un espectacle digne dels pobles en que l' ilustració de la classe trevalladora es un orgull nacional.

Al veurer als competents jurats recorrer lo camp d' experiencias examinant la perfecta feyna del llaurador á qui s' havia proposat la resolució d' un cas práctic particular; al contemplar al podador devant del cep, movent ab destresa l' eyna que 'l deixava en cada cas en las condicions convenientes á las circunstancias suposadas; al presenciar las prácticas delicadas del empelt deixat al árbitre de cada empeltador; y al sentirlos á tots respondrer ab aplom á cada una de las qüestions presentadas, aclarir los duptes sugerits y fer atinadas observacions sobre 'l *per-que* dels detalls de sa feyna, nosaltres nos hem preguntat: ¿qué fora de nostra Agricultura, avuy tan decandida, si 'ls Guberns en lloch d' abandonar per complert y encara aclaparar aquesta base de la riquesa, volguessen cultivar en Granjas-escolas ó Escolas prácticas d' Agricultura, la bona llevar de l' instrucció que tant assahonat terreno nos ha demostrat tenir en lo Concurs celebrat á Badalona?

J. T.

## UN NOU COMPANYY DE CAUSA

Ab lo titol de *La Patria Gallega* sorti lo dia 30 del passat mes de Mars lo primer número d' una revista, qual titol sobriament parla de quins son los móvils é ideas que han d' inspirarla.

La publicació en aquella comarca, germana potser la que mes de nostra comarca, es una nova manifestació del camí que van emprenent las doctrinas verdaderament regionalistas; las que neixen no sols de teorias que la ciencia moderna cuyda prou be de demostrar, sino de fets que la experiencia del passat deixa ben autorisadas.

Hi ha mes encara: potser aquest esperit que renaix mes viu cada dia no hi fora sí del aclaparament en que 'l sumiren los desgavells de la política espanyola en épocas de trista recordansa, si devant la ingratitude y persistent injusticia de temps mes moderns, no hagués despertat com l' esclau que recorda sols sa condició desventurada al sentir en sas carns lo flagell del déspota que 'l mana. Aixís es com Galicia y Basconia y Catalunya recordan á cada nova imposició del centralisme l' estat de sas llibertats perdudas, y aixís es com al reconcentrarse en sí mateixas apenas intentan manifestarse, solen ferho ab una exposició d' agravis que no arrastraren ni podian pas arrastrar las generacions passadas vers sa tomba y que han quedat per lo tant vius encara, pera informar lo desitj de renaixement ab que tornan á bellugarse totas las antigas patrias destruhidas per un malhaurat absolutisme.

Per aquesta rahó no ha de causar sorpresa á ningú que las primeras lletres d' un periódich destinat á defensar las mes sagradas reivindicacions, comensi á recordar á sos lectors, á sos compatrieis particularment, que l' Estat espanyol *deu al antich regne de Galicia desde l' any 1763 per adelantos fets EN CALITAT DE REINTEGRO, pera carreteras d' otras provincias de la Monarquía, la cantitat de 7.320,464 rals.*

Y no ha d' estranyarse, repetim, porque precisament aquestos detalls per sí sols y tots ells reunits, aixó es, lo coneixement complert y verda der de la historia patria senyalan ab inesborrables y ben marcadas fitas lo camí á seguir pera la reconquesta de lo perdut. Aixó y no altra cosa ve á dir en son article de fondo del primer número á que 'ns referim de dita revista, que ab lo epígrafe de *Lo regionalisme gallego* lo suscriu lo distingit escriptor Alfret Brañas, parlant de la constitució dels Jochs Florals en aquella localitat, afirma que:

"Nostra organisació regional es per lo tant un fet consumat. Mal comensament seria imitar als partits polítichs que escampan á quatre vents l' enutjós articulat de son retórich programa, y defineixen *ex cathedra* los dogmas constitucionals del Estat, y marcan á

sos correligionaris ó sectaris lo camí que venen obligats á seguir respecte 'l govern y administració dels pobles sens que puguin separarse en lo mes mínim de las prescripcions contingudas per las butllas de sos pontífices máxims. Res d' aixó hem volgut los regionalistas. Perque deixant de banda la consideració de que no formin un partit polítich, en lo sentit que sol donarse á aquesta paraula en las nacions regidas pel sistema parlamentari centralista, los regionalistas no necessitan reduhir á fórmulas concretes y de no molt fácil redacció los principis orgánichs y constitucionals que sostenen y las doctrinas que professan. ¿Quí podrá ser lo desventurat que vulla traduhir en manaments escrits l' amor á la llibertat, la aspiració á gosar de vida propia, l' odi á la esclavitut, lo sentiment de patriotisme y la conciencia de la nacionalitat? Puig á aixó equivaldria articular en aforismes la doctrina del regionalisme gallego, sembrada com llevar de benedició fa tants anys en lo cor dels pobles, que are comensa á fructificar perque s' ha fecundat l' *humus* ab l' amor dels uns y l' abandono y egoisme dels altres.,

Afegeix mes tart l' escriptor patriota:

"No se 'ns preguntí, donchs, ahont aném ni per ahont anem los gallegos: anem ahont van Irlanda, Hungría y Bohemia y todas las rassas eslavas; per ahont anaren Finlandia, Noruega y per ahont volgueren anar y no 'ls deixaren los mártirs de Polonia, y per ahont van dintre Espanya la valenta Catalunya, Aragón y la Basconia.,

Y termina per últim aquest article ab lo següent párrafo.

"Y mentres tant sapiguém que per nosaltres no hi ha opinions, ni *cuciques*, ni partits polítichs, ni doctrinaris, ni conservadors, ni revolucionaris: lo regionalisme gallego, segons son dogma capital, sols consisteix en *pensar, sentir y volguer*, lo que pensa, sent y vol Galicia.,

Nosaltres al fer constar aquí la satisfacció ab que reberem y llegirem lo primer número de *La Patria Gallega* sols nos resta afegir nostra germanívola abressada al nou company de causa, desitjantli tant sols coratge en la difícil empresa que comensa, donchs sols ab aquest, arriba-rém induptablement á la fi de la mes justa y santa de las causas. ¡Aixís fos que poguessem entonar á l' hora l' himne de redempció de las petitas patrias!

## DEVANT UN CADAVERRE

Levou-a, á morte em sua garra aduaca,  
e eu nunca mais pude esquecer-a: nunca!  
pallida e loira, muito loira e fria...

Antonio Feijó.

Son postrer alé de vida  
en llurs llabis ha espirat,  
escapánselhi un sospir  
que no l' oblidaré may.

Ab sos grossos ulls oberts  
y girats los dos en blanch  
ha quedat fret, groch y mut,  
crispadas las blancas mans.

M' he sentit ferit del cor  
per la fulla d' un punyal,  
esgarrifansas de fret,  
y com glassada ma sanch.

He deixat sola la cambra,  
murmurant entre mi, baix;  
quan ho sábiga sa mare  
lo dolor la matará.

. . . . .  
Allavors sol, un moment  
lo que fou he meditat,  
la realitat de lo qu' es,  
lo que será d' aquí un any!...

EMILI PASCUAL.

1889.

## PRIMER CERTAMEN LITERARI DE PALAMÓS.

Alguns joves amants de las Bellas Lletres han acordat la celebració de un *Certamen Literari* lo dia 25 de Juny del present any, segón de la festa major d' aquesta vila, á qual objecte la comissió organitzadora convidada á tots los poetas y prosistas, los que deuen subjectar-le á las condicions establertas pel present

### Cartell:

I.—Una *Flor natural*, premi anomenat d' *honor y cortesia*, ofert per los *Joves*, s' adjudicarà al autor de la mellor poesia inspirada en lo sentiment del amor. Lo qui obtinga aquest premi deurà ferne present á la dama de sa elecció, la qual proclamada *Reyna de la festa*, entregará desde son siti presidencial, tots los demés premis als que 'n resultin guanyadors.

II.—Un rich *Escut d' or* representant las armas de Palamós, ofrena del Magnífich Ajuntament Constitucional d' aquesta vila, s' adjudicarà á la millor poesia que descriga un fet històrich nacional.

III.—Una *colecció d' obras de Balmes*, oferta pel Rvnt. Sr. Rector d' aquesta vila al poeta que mellor canti *glorias y virtuts de Maria Santíssima*, la Patrona de Palamós.

IV.—Una *medalla d' argent y or* de las de la societat de Salvament de Naufrechs, que ofereix la Junta local d' aquesta vila al autor de la mellor poesia inspirada en la caritat marítima.

V.—Un *objecte d' art* ofert por lo diputat á Corts pel districte de La Bisbal D. Pere Puig y Calzada, al autor del mellor treball en prosa, sobre 'l següent tema: *Projecte de Constitució de un municipi autònom dintre d' un estat federal*.

VI.—Una *Ploma d' argent* ofrena del diputat provincial D. Miquel Avellí al poeta que mellor canti las virtuts del treball.

VII.—Un *objecte d' art* ofert per la Cambra de comers d' aquesta vila al mellor treball en prosa sobre 'l següent tema: *Historia de la industria tapera d' aquesta comarca y sas relacions ab lo comers.*

VIII.—Un *objecte d' art* que ofereix D. Joseph Simón y Radó al autor de la millor memoria ó treball en prosa sobre 'l següent tema: *¿Quina importancia mercantil té 'l port de Palamós? ¿Pera millorarla quins medis s' haurian d' emplear?*

IX.—Un *Un pensament d' argent* ab una inscripció daurada ofert per varis *aymadors de las Uletras patrias* de La Bisbal al autor de la millor poesia lírica de tema lliure.

X.—Una *ploma d' argent y or* que ofereix D. Joseph Dalmau y Carles, Profesor de las Escuelas Municipals de Girona, al autor del mellor treball sobre 'l següent tema: *Importancia de la intuición en la ensenyanza.*

XI.—Un *Un artístich relloatge despertador* dona D. Ramón Masifern, al autor de la més sentida elegia al célebre catalanista D. Joaquim Sitjar y Volcegura.

XII.—Una *cigarrera de conxa ab encrostacions d' argent daurat*, ofrena de uns quants palamosins residents á Barcelona al autor de la millor *oda al mar.*

XIII.—Una *Estrellla ab quía d' argent*, ofrena de la societat de ball «La Estrella ab quía,» s' adjudicarà al autor de la millor poesia que tinga per tema «*La Cercavila.*»

XIV.—Un *objecte d' art* ofereix D. Salvador Bonet, al autor de la millor *oda á Palamós.*

XV.—Un *objecte d' art* ofert per D. Martí y Roger y Aymerich, al poeta que mellor descriga alguna de las costums del Baix Ampurdá

XVI.—Un *Escarabat d' argent* fent rodolar una bola que donan varios palamosins, al audor de la millor poesia humorística.

Además dels premis indicats se concedirán los accésits ó mencions honoríficas que 'l Jurat consideri convenientes.

Las composicions deurán ésser inéditas, originals y escritas en castellá las V, VII, VIII y X; en catalá ó castellá las II, IV, VI y XIV, y las, I, III, IX, XI, XII, XIII, XV y XVI que 's volen ab precissió catalanas.

Constituirán lo Jurat calificador los Srs. D. Joaquim Riera y Bertrán President, D. Narcis Verdaguer y Callis, Don Ferrán Agulló y Vidal, D. Candi Figa y Piferrer y D. Martí Roger y Crosa, Secretari.

Tots los treballs se remetrán al Secretari de la comissió organizadora D. Luís Oliu y Gispert avants del día 10 de Juny vinent. S' enviarán en plech clós que contingui lo nom del autor, portant en la coberta lo mateix títol y lema de la composició.

La Comissió organitzadora se reserva per un any lo dret de propietat de las composicions que obtingan premi ó accésit.

Palamòs 15 d' Abril de 1891.—*Lo President*, Primitiu Lloveras.—*Lo Secretari*, Lluís Oliu.

---

## NOVAS

---

Agoviats per l' excés d' original que teniam en cartera nos hem vist obligats á retirar en aquest número l' acostumada *Secció política*.

---

Avuy á las tres de la tarde se reunirán en la Casa de la Ciutat los individuos allistats, pera donar definitiva constitució al cos de somatent.

---

Quant nostre número del diumenje passat estava ja en prempsa se nos noticiá, que a dos quarts de tres del dissapte acabava de pujar al cel lo fill de nostre amich D. Joseph Vila y Renom.

Acompanyem á sa distingida familia en lo just dol qu' experimenta.

---

En Sant Cugat del Vallés están fentse preparatius pera commemorar la fira de l' Assumpció que deu tenir lloch en los dias 7, 8, 9 y 10 del vinent Maig.

---

Se troba notablement millorat de la malaltia que l' ha retingut alguns dias al llit lo distingit escriptor catalanista don Joseph Colreu.

Nos en alegrem de veras y fem vota pera que no sofreixi cap contratemps sa convalescencia.

---

La Real Confraria de Nostra Senyora de Montserrat, establerta en la Parroquia de Sant Feliu, celebrarà avuy, dia de sa festivitiat, la solemne festa acostumada.

L' iglesia com cad' any estará decorada presentant l' altar major la perspectiva de la montanya de la Patrona de Catalunya.

---

Ha visitat nostra redacció lo primer número del setmanari *Album literari, científich y artístich* que's publica en Barcelona.

Desitjem á la nova publicació llarga vida, l' hi retorném lo saludo y acceptém lo cambi.

---

Se troban exposadas en los baixos de las Casas Consistorials las llistas de los electors que poden pendrer part en las eleccions de diputats á Corts y de concejals.

---

Acabém de rebre lo número 2 corresponent al mes d' Abril, de la important revista orga oficial de la "Associació Regionalista," de Santiago, *La Patria Gallega*, que, com son primer número, respira lo mes arrelat patriotisme, destacantse en tots sos escrits la nota regionalista de bona mena.

Vegis l' escullit del sumari:

*El Centro Gallego de la Habana*, per D. Manel Murguía.—*Más palique*, per D. J. Cabeza Leon.—*Extracto del discurso pronunciado en Vigo la noche del 23 de Agosto en la velada conmemorativa de las glorias de Méndez Núñez*, per D. Joseph R. Tarracido.—*La memoria del Centro Gallego de la Habana*.—Sultos.—Variedades.—*Poesía gallega*, per D. Albert García Ferreiro.—*Poesía catalana*, traduïda al gallego per D. Alfret Brañas.—Extranjero.—Correo de España.—Correo de Galicia.—Noticias locales.—Bibliografía.

Aquest vespre tindrà lloch en lo teatre del *Ateneo Sabadellés* una de las vetlladas que de tant en tant verifica la subsecció lírich-dramàtica.

Se posarà en escena l' aplaudida comedia de D. J. Roca y Roca anomenada, *Lo plet de 'n Baldomero*, y la pessa en 1 acte de D. Narcís Capmany *Los tres toms*.

Se nos assegura que per lo dia de l' Aplech se posarà en escena *Mamzelle Nitouche*.

En la Academia Políglota que dirigeix l' il·lustrat professor de idiomas D. Joan Llenas y Soler quedarà obert á primers del pròxim Maig un curs de francès pera joves, de 6 á 7 de la tarde.

La matrícula pera l' esmentat curs queda oberta en la referida Academia, carrer de Sant Pau núm. 37, de 6 á 10 de la nit.

Se 'ns assegura que en las próximas eleccions municipals s' unirán tots los elements d' aquesta ciutat, precindint de tota idea política, pera confeccionar una candidatura de personas de garantida administració y ahont hi estigan representats tots los elements, gremis y oficis.

Ho celebreríam de veras, donchs aquesta es la manera de procurar una bona administració dels interessos públichs.

Lo passat divendres en lo Camaril de la Mare de Deu de la Mercé de Barcelona, nostre particular amich lo jove industrial don Lluís Arañó y Arañó contragué matrimoni ab la agraciada senyoreta donya Mercé de Viñals y Vilá.

Desitjém al contrayents tota mena de felicitats.

Ha quedat definitivament constituït lo "Centre Catalá," Vilafranquí, associació regionalista que en la comarca del Panadés treballarà en defensa dels drets y llibertats de Catalunya.

La reunió que se celebrá pera sa constitució fou molt numerosa en la qual hi assistiren las personas mes significadas de la població que constituïren la junta en la forma següent: president, don Pere Sacases; vis-president, don Joseph Baltá R. de Cela; secretari, don Marian Roig; tresorer, don Joseph Soler y bibliotecari, don Pere Bolet.

Ben vingut sia entre nosaltres lo "Centre Catalá," de Vilafranca á qual important associació li oferim nostre incondicional apoyo en lo que afecti als interessos, drets y llibertats de Catalunya.

Ha sigut nomenat Comandant general dels somatents armats de Catalunya lo nou general de brigada d' aquest Príncepat, don Gregori Valencia y Orús.

Numerosa y distinguida concurrencia assistí en la tarde del passat dijous á la inauguració de la exposició de Bellas Arts en lo Palau del mateix nom de Barcelona.

A un quart de quatre s' obrí lo saló de la Reyna Regent, quedant en pòchs moments enterament ple.

Prop de las quatre hi arribaren lo capitá general, las comissions de l' Ajuntament y diputació, lo governador civil, l' alcalde senyor Coll y Pujol y 'l cos consular.

Ocupá la presidencia lo Governador civil, tenint á la dreta lo general Blanco y president de la Audiencia y á sa esquerra l' alcalde y 'l president de la diputació provincial.

Entre las personas reunidas en l' estrado presidencial, figuravan lo rector de la Universitat, la Diputació provincial y l' Ajuntament en corporació, lo senyor don Joseph Maria Planas y Casals, don Manel Durán y Bas, don Manel Girona, los canonges senyores Pol, Codina y Robert y 'l cos consular.

Oberta la sessió per lo president á las quatre, lo secretari, don Agustí Aymar, llegí los acorts de l' Ajuntament relatius á la celebració de l' Exposició de Bellas Arts.

Inmediatament llegí una lluminosa memoria dels treballs realitzats per sa organisió, lo senyor Pirozzini,

En ella aludí á la Exposició Universal, á lo qual deu sa existencia lo palau en lo que s' está celebrant la de Bellas Arts.

Digué d' aquesta manera que ha demostrat una vegada més la consideració en que tenen á Barcelona las nacions estrangeras.

Enunciá que á la Exposició concorren Fransa, Italia, Austria, Hungría, Alemania, Bélgica, Holanda, Russia, Moravia y los Estats Units.

Digué que en ella figuran 900 obras espanyolas y acabá declarant que si d' algun defecte adolehix lo certámen, hi ha que imputarlo á la comissió organitzadora, no al alcalde, que ha fet quan estava de sa part pera donarli éxit brillant.

L' alcalde pronunciá un discurs, en lo que digué que l' objecte que 's persegueix al organisar la Exposició de Bellas Arts es demostrar que Barcelona, que te acreditat ser una ciutat industrial de primer orde, pot també figurar honrosament baix lo punt de vista artístich.

Dedicá un carinyós recort al senyor Blus y Tauler.

Afirmá que 's desitjava pera Barcelona lo títol de ciutat artística, no per sola vanitat, sino porque en los temps moderns no 's compren que una ciutat estigui adelantada en indústria sens estarho en arts, ja que una y altra manifestació de la activitat humana se completan y compenetran.

Expressa sa gratitut envers tots los expositors estrangers que han concorregut á la Exposició, y pregá als cónsuls presents en aquell acte que trasmetessin á las nacions que respectivament representan lo intens agraïment que sent, Barcelona, Catalunya y Espanya.

Va terminar donant las gracias per sa assistencia á las autoritats, artistes y á tots los presents en aquell acte.

Lo governador declará oberta la Exposició en nom del rey y la Reyna Regent.

Inmediatament un grupo de artistas del jurat d' admissió entregá al senyor Coll y Pujol l' artístich pergami suscrit per mes de cent expositors, y concebint en los següents termes:

„Excm. senyor don Joan Coll y Pujol, alcalde constitucional de Barcelona.

A V. E. que ab zel y perseverancia laudables ha portat á felis cumpliment los acorts

de la Excm. corporació municipal d'aquesta ciutat, encaminats á la celebració de la primera Exposició de Bellas Arts, tributan avuy unànimes, tots los que s'interessen per lo progrés artístich de Barcelona, la mes sincera expressió de profund reconeixent, que simbolisa la esperansa del goriós renaixement de las arts catalanas.

Barcelona 23 de Abril de MDCCCXCL.

L' alcalde agrahí l' obsequi.

Los artistes l' invitaren á acompanyarlos á depositar una corona sobre 'l busto del marqués de Olérdula.

La comitiva oficial se dirigí á la galería del saló central seguida de compacta multitud que omplia la sala de la Reyna Regent, la escala y 'l vestíbul.

La banda y las orgas comensaren en aquell moment l' execució de la "Gran marxa de las antorxas," de Meyerbeer, y mentres las autoritats comensavan la visita á la secció espanyola, 'l públich se disseminava per las galerías, adornadas ab richs tapisos, ó s' agrupava entre los parterres y esculturas de la planta baixa.

Desde la secció espanyola 's dirigí la comitiva á la d' escultura, sens visitar la extranjera per no estar instalada.

Allavors se depositá per una comissió d' artistes una corona de roure y llorer al peu del busto del senyor Rius y Taulat.

Lo alcalde agrahí l' obsequi que 's tributava al difunt y que demostra que 'l temps y la mort no han refredat la amistat y reconeixement.

Lo busto, lo mateix que 'l pedestal que 'l sosté, tot ell de marmol gris, es obra del escultor senyor Alentorn y se trova situat el lo centro del gran saló d' escultura.

A dos cuarts de sis s' acabá la inauguració oficial.

Lo primer dia de Pasea granada "Le Felibrige latin," celebrará á Montpeller una festa literaria, en la que 's repartiran los premis á que 's hajan fet acreedors los autors que concorren al Certamen anyal que aquella societat celebra. Hi ha premis per treballs en prosa y en vers, admetentse la llengua catalana al Certamen. Las obras que s' hi envihin deurán dirigirse á M. Charles Brun, secretari de la Associació dels Felibres de Montpeller ans del dia 10 del mes vinent.

La vila de Sant Cugat del Vallés celebrará sa fira y festa major durant los dias 7, 8, 9 y 10 del vinent Maig. S' están fent treballs preparatoris pera que resultin molt lluhidas, disposantse al efecto funcions teatrals, balls y altrás diversions públicas.

En la catedral de Barcelona se celebrá lo divendres á dos quarts d' onze del matí un funeral costejat per l' institut de somatents armats de Cataluuya en sufragi de l' ánima del que fou son jefe, lo general de brigada don Félix Camprubí y Escudero. Hi foren invitats al acte lo capitá general y demás autoritats d' aquella ciutat la comissió organitzadora de somatents y comissions de tots los districtes.

Ab lo títol de Botánica popular, ha coleccionat don Cels Gomis las crehencias, supersticions, cadevinallas, etc., etc., que en Catalunya existeixen sobre 'ls vegetals mes comunment coneguts.

L'obra ha sigut publicada per la Associació de Escursions catalana, formant lo text volum de la secció de Folk-Lore català.

Suposa un treball improbo, que segurament llegiran ab fruició los aficionats al estudi de la literatura popular. Aquestas condicions bastan per sí solas pera encomiar l'obra del senyor Gomis, per mes que, fidel excessivament á la veracitat dels fets, cita á vegadas modismes y endevinallas, que fora preferible quedessin olvidadas, puig se troban molt lluny d'esser ignocents passatemps ó resultan trivials de pur sapigudas.

L'interés científich que enclou disculpa de sobras, lo defecte, fent al llibre exclussivament apropiat pera ús de personas peritas.

Lo Centre Excursionista de Catalunya celebrá lo passat dijous al vespre la diada de Sant Jordi ab una vetllada literaria. La part principal fou un discurs pronunciat per lo vis-president de la associació don Artur Pedrals y algunas poesías. Lo local havia sigut decorat baix la decoració del senyor Flors y Calcat.

Ab una assistencia molt numerosa tingué lloch lo passat dijous en lo Saló de Cent de Barcelona lo solemne acte de la colocació en la galería de Catalans ilustres, dels retratos d'en Ramon Berenguer lo vell, compte de Barcelona y autor dels famosos *Ussatjes*, y del d'en Narcís Monturiol, inventor del *Ictinco*, quals retratos estavan colocats á la testera del saló, un á cada costat de la Reyna Regenta. Presidí la sessió lo governador civil senyor Gonzalez Solesio, qui tenia á sos costats al alcalde senyor Coll y Pujol á don Manuel Planas y Casals, president de la Diputació provincial y á dos representants de las autoritats militar y eclesiástica de Barcelona.

Entre 'l públich ocupant los llocs del davant hi havia alguns indivíduos de la familia d'en Monturiol y 'l capità del *Ictinco* senyor Misé.

Oberta la sessió y despres de las formalitats de costum don Guillém Maria Brocá llegí la biografía d'en Ramon Berenguer, extenentse en algunas consideracions históricas sobre lo carácter catalá d'aquell temps y que tant be representava lo compte per ell biografiat. Lo senyor Brocá parlá ab extensió dels *Ussatjes*, y de la vida de son autor.

A continuació don Narcís Roca llegí la biografía d'en Monturiol. Es un treball coniensut y fet ab amor y del que 'n resultan per singular manera ben evidenciats los mérits del infortunat inventor catalá.

Lo senyor Roca expressá finalment lo desitj de que lo Ajuntament publiqui 'ls escrits de en Monturiol y que li axequi una estàtua pera la veneració de las futuras generacions.

Terminá l'acte ab un breu discurs ben adequat á la festa del senyor Coll y Pujol. La banda municipal situada en la galería gòtica executá algunas composicions.

La Germandat de Sant Joseph del vehí poble de Sant Esteve de Castellar, celebrá diumenge passat la festa del Patrocini ab solemne ofici á tota orquesta executada ab molt gust per "Los Catalans," de Tarrassa, fent lo sermó lo Revnt. Regent de la Parroquia, qui ab castis llenguatge catalá y ab la eloquencia que l'hi es propia, feu una brillant descripció de la comunió de la Iglesia baix lo patronat del gloriós Sant Joseph.

Felicitém corament á dit Sr. Regent que ab tant bon criteri y acert còmplea nostre idioma en tots los sermons, no solzament en aquells en que lo Párroco se dirigeix sencillament á los feligresos sino en las festas mes lluidas en que lo apostol acostuma á fer

gala de finura de llenguatge, demostrant aixís que pera fer un sermó lluit y de bon gust, no cal enmatllevar una llengua forastera puig que prou rica, fina y expressiva la tenim á casa nostra.

Com estava anunciat tingué lloch lo passat diumenge en la novella Associació "Foment Catalanista,, de Barcelona, una solemne vetllada literari pera celebrar la constitució de la patriótica Associació que composta en son major número de classe menestral ve ha acoblar forasas pera la defensa dels sagrats drets y llibertats de nostra Patria.

A la hora de comensar los salons estavan plens de gom á gom d' una escullida concurrencia, desitjosa de saborejar las bellasas de nostra literatura.

Passaren á ocupar la presidencia lo senyor Narcís Verdager, que ho es del "Foment,, y 'ls individuos de la Junta senyors Ximeno y Cristies. Oberta la sessió, lo distingit pianista senyor Arthur Cortada, delcitá á la concurrencia ab una bonica sinfonia á piano creació seva.

Seguidament don Narcís Verdoguer, en un consiensut discurs, exposá l' objecte del acte que se celebrava quin digué no era altre, que no poguentse celebrar la sessió solemne inaugural per rahons de prudencia, y que mentres dit acte 's preparava, la Junta del "Foment,, havia cregut á be celebrar la vetllada que allavors 's inauguraba, á fi de donar al poch de sa naixensa, l' associació, mostra del estat en que 's trobava, pera que la inauguració oficial, sia un verdader aconsteixement que manifesti la importancia del element popular en las filas del exercit defenfor de la patria catalana.

Lo senyor Joseph Vilar llegí la poesia *La mar y la montanya*, de Martí y Folguera; lo senyor Oms llegí la poesia *Alsat Llatzer*, de Agustí Valls y Vicens; la poesia *Poblet*, de Gimerá, fou recitada per don Pere Muntañola. Acompanyat al piano per don Artur Cortada, lo senyor Michaud cantá una hermosa romansa; l' article *Quí..... compra maduixas* de don Emili Vilanova, fou llegit per lo senyor Vilar; la bonica producció de Manent *L' Enterpense*, fou ejecutada al piano per lo senyor M. Rocamora; los senyors Poch y Oms, llegiren respectivament las poesías *A Catalunya y Sagramental*, aquesta de Collell; lo senyor Michaud cantá altra romansa, acompanyatlo al piano lo senyor Cortada; lo senyor Narcís Fuster llegí la poesia *Catalunya y Avant* de Modest Durán; la poesia de Robert Robert *Pobre Llatzer!* fou llegida per lo senyor Rocamora y ejecutará al piano una hermosa pessa lo senyor Cortada. Acte seguit 's aixecá lo senyor Ximeno qui ab fácil paraula y clau estil comerciá á tots quants havían pres part y honrat dit acte, fent vots desde lo fons de son cor pera que aixís com l' adagi diu *per l' Abril cada gota n' val mil*, aixís al celebrase l' Abril de associació ab la festa que allavors s' acabava, passés lo mateix ab los socis del *Foment* pera que aquest pugui arribar al logro de sas aspiracions, que no son altrás que 'l triomf del Catalanisme.

Tots los travalls foren calurosament aplaudits per la concurrencia que sortí altament satisfeta de la vetllada y demostran vius desitjos de que 's repetiren semblants festas ahont s' hi respira l' oreig embaunador de la música y literatura pátrias.

Nostro aplauso al "Foment Catalanista,, per sos bons fonaments, que á ben segur li reportarán bons resultats á la causa de Catalunya.

Hem rebut lo número 10 de la Revista mensual *Reus Artístich*.

Insereix lo següent escullit sumari:

*Text*.—“Historia del mes”, per don F. Planés Mora.—“Nostres grabats”.—“Una carta de Roseta Mauri”.—“¡Mon amor!...”, (poesia), per donya C. Ferrer.—“La Mort del rich”, (de E. Zola), traducció de don Joseph Reig y Villardell.—“\* (poesia), per don Jaume Novellas de Molins.—“La bella realitat”, per don Coome Vidal.—“Apuntes locals”.

*Grabats*.—“Retrato de Roseta Mauri”.—“Soletat”, cuadro de J. Llovera.—“Balconada de Casa Bofarull”, dibuix de don C. Andreu.—“Casa del Consell municipal”, fotografia de don J. Borrás de March.—“Portalada de Casa Bofarull”, per Canibell, Nostres Porrers, per don M. G.—“Creu de Santa Maria en Montblach”, per don J. Montanya.—“La bassa del molí”, dibuix de don F. Reixach.

L' *Olotí* dona compte en son número del 12 del corrent dels resultats obtinguts en lo “Camp d' experimentacions”, que l' “Centre Catalá”, d' Olot va establir l' any passat per contribuir al progrés de la Agricultura, principal element de riquesa d' aquella important comarca. S' hi han experimentat blats, blats de moro, cibada, fench, etz., y de cada llevar tres ó quatre varietats.

En los salons de la “Lliga de Catalunya”, ha estat exposada aquestos dias la artística corona de bronze que aquesta associació envia á Galicia per ésser colocada sobre la tomba de na Rosalia Castro de Murguía, com tribut dels regionalistas de Catalunya á la memoria de la immortal cantora dels anyoraments y esperanças dels bons fills de la terra gallega.

---

## ANUNCIS PARTICULARS

---

### OBRA NOVA

HA SORTIT LO PRIMER Y SEGON VOLUM

DE

# La Febre d' Or

*Novela de costums del nostre temps per*

**NARCÍS OLLER**

Se ven en las principales librerías y centros de suscripciones,  
á 3 pessetas